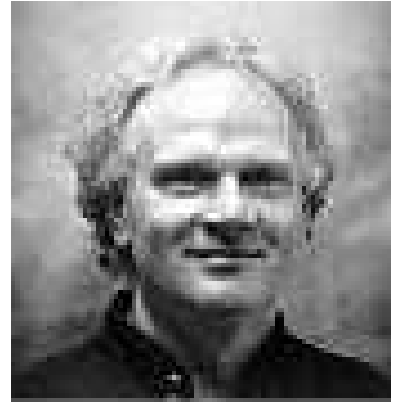

Ulrich Beck, 1944-

Kort biografi

Tysk sociolog. Beck har siden 1992 været professor i sociologi ved universitet i München. Beck er især blevet kendt for sine analyser af det moderne samfund efter bogen "Risikogesellschaft" (1986), hvor han især behandlede globaliseringen af forskellige miljøproblemer. Han har siden beskæftiget sig med udviklingen på arbejdsmarkedet, hvor han mener vi må finde nye måder at forstå arbejde på. Det han kalder "borgerarbejde" skal anerkendes på lige fod med det traditionelle lønarbejde og belønnes med en borgerløn/basisindkomst.

Dokumentation

Ulrich Beck (2002) Fagre nye arbejdsverden. København: Hans Reitzels Forlag

s. 143.

Den, der vil træde ud af arbejdssamfundets tryllekreds, må gå ind i det i en ny historisk betydning politiske samfund, der materialiserer idéen om borgerrettigheder og det transnationale civilsamfund for Europa, og som på denne måde genopliver og demokratiserer demokratiet....

s. 143-44.

Jeg vil straks rydde en væsentlig misforståelse af vejen: Det handler ikke om at prise borgerarbejdet som verdens redningskrans, men derimod om at argumentere i overensstemmelse med det kinesiske ordsprog om, at selv den længste rejse begynder med det første skridt. Borgerarbejde vil sige det første skridts politik....

Ulrich Beck, 1944-

s. 144.

Borgerarbejde forudsætter borgerrettigheder, hvorved det også omvendt gælder, at borgerrettigheder får deres materielle skikkelse gennem arbejdet i alt det, som kan og skal gøres for tredjemand, for at borgerrettighederne kan blive håndgribelig, mærkbar samfundsmæssig virkelighed, der kan op- og udledes hinsides deres blotte eksistens på papiret...

s. 145.

Til forskel fra det frivillige borgerengagement, der få sin status gennem vederlagsfriheden, bliver borgerarbejde ganske vist ikke aflønnet, men derimod belønnet i form af borgerløn og bliver på den måde socialt anerkendt og værdsat. Penge er nu engang målestokken for gyldighed i pengesamfundet. Borgerløn vil sige en forhandlet størrelse, der mindst svarer til det gældende niveau for arbejdsløshedsunderstøttelse og socialhjælp.

Men det drejer sig om mere: Borgerarbejde skal så vidt muligt aflastes for bekymringer om det daglige brød og den personlige fremtid. Og borgerarbejdet skal tage brodden af vækstorienteringen....

En kilde til borgerløn er eksempelvis de uhyre summer, der i Europa gives ud i form af arbejdsløshedsunderstøttelse og socialhjælp, for at nogen skal sidde med hænderne i skødet. Denne afsindige regel bliver afskaffet gennem borgerarbejdet, ganske efter mottoet: Finansier borgerarbejde i stedet for arbejdsløshed! Modtageren af borgerløn yder et vigtigt og virksomt stykke offentligt borgerarbejde og er for så vidt ikke arbejdsløs, men får borgerløn for sine ydelser. Borgerlønnen sammensættes af offentlige overførsler, eksterne midler fra erhvervslivets sociale sponsorering, kommunal selvfinansiering (der dermed betaler for det, der bringer dem, kommunerne nytte) samt bidrag, der frembringes gennem selve borgerarbejdet.....

Ulrich Beck, 1944-

s. 146

Borgerarbejde må således på ingen måde forveksles med den tvang, som socialhjælpsmodtagerne for tiden bliver udsat for overalt ved overtagelsen af kommunalt arbejde. Borgerarbejde er frivilligt, selvorganiseret arbejde, hvor det, der skal gøres, såvel som måden, hvorpå det skal gøres, ligger i hænderne på dem, der gør det. Man dræber den demokratiske ånd, der besjæler borgerarbejdet og med dette samfund af selvaktive individer, når man begår århundredets fejltagelse og forveksler borgerarbejde med tvangsarbejde. Borgerarbejdets politiske karakter har brug for den offentligt beskyttede og højt vurderede selvstændighed, der kommer til udtryk i deltagelsens og organisationens autonomi og frivillighed.....

s. 147.

Borgerarbejde kan være konservativt eller evolutionært – eller begge dele eller ingen af delene. Der findes intet forudbestemt evolutionært mål for det politisk frie samfund....

s. 149.

Borgerarbejde lukker i sidste ende ingen ude – det skulle da lige være, hvis han eller hun udelukker sig selv.....

s. 150.

Hvad vil borgerarbejde altså sige? Som sagt:

- organiseret, skabende ulydighed,
- selvbestemmelse, selvrealisering i form af et frivilligt politiske og socialt engagement
- projektbundet, kooperativt, selvorganiseret arbejde for tredjemand, der udføres i velfærdsentreprenørens regi.

Ulrich Beck, 1944-

Stikord om borgerløn:

- Borgerarbejde bliver ikke aflønnet, men belønnet, og det såvel materielt som immaterielt via borgerløn, kvalifikationsopskrivninger, anerkendelse af pensionsfordringer og socialperioder, fordelagtige kreditter (hermed menes fordele, som den beskæftigede i borgerarbejdet kan drage af sit frivillige arbejde, såsom f.eks. at kunne sende sit barn gratis i børnehave).
- Borgerløn sikrer borgerarbejdets autonomi materielt. Dens minimum kan fastsættes ud fra satserne for dagpenge, arbejdsløshedsunderstøttelse og socialhjælp. Den forøges gennem kommunale midler og midler, som bliver frembragt af selve borgerarbejdet.
- Alligevel er modtagerne af borgerløn – på trods af i øvrigt ens udgangspunkter – ikke modtagere af socialhjælp og arbejdsløshedsunderstøttelse, idet de er almennyttigt aktive i frivillige initiativer. De står heller ikke til rådighed for arbejdsmarkedet, hvis de ikke ønsker det. De er ikke arbejdsløse.

s. 162.

Hvordan var arbejdssamfund og demokrati, arbejdstagerstatus og statsborger forbundet i fortiden, og hvordan vil de blive forbundet i fremtiden? I det Første Moderne dominerende arbejdsborgeren, hvorved vægten blev lagt på arbejdet og ikke på borgeren. For den samfundsmæssige anerkendelse og integration opstod ud fra arbejdstagerstatusen. Alt var koblet til den betalte arbejdsplads: indkomst, anseelse, pensionsopsparing osv. Erhvervsarbejdet udgjorde altså det nåleøje, gennem hvilket hver enkelt måtte lade sig træde, såfremt han eller hun ønskede at være til stede som fuldgyldig borger i samfundet. Statsborgerstatusen blev derimod betragtet som afledt. Gennem den kunne man hverken sikre en materiel eksistens eller vinde samfundsmæssig anerkendelse. Det afspejledes adækvat i rækkefølgen: arbejde-borger i arbejdsborger-begrebet. Det handler altså netop ikke om rækkefølgen: først borger, så arbejde, sådan som det er kommet til udtryk i ordkonstruktionen ”borgerarbejde”. Tilsvarende er arbejdsborgeren lejlighedsvis vælger og praktiserer i øvrigt et – allerede i kraft af udtrykket – blegt ”civilt engagement”.

Ulrich Beck, 1944-

s. 165.

At puste liv i demokratiet med borgerløn. Det afgørende skridt er altså dobbelt. For det første må det attraktive erhvervsarbejde omfordeles således, at enhver på samme tid kan have det ene ben i erhvervsarbejdet, og det andet i familie- og borgerarbejdet. For det andet handler det om at skabe et finansielt fundament for borgerarbejdet, så man af egen kraft kan blive en selvbevidst partner for og kritiker af staten. Her står der principielt to veje åbne: ingen almisser, men retlig faststat basisfinansiering – borgerløn – eller egenfinansiering af borgerarbejdet via private fonde. Hensigten med de forslag, der går under forskellige betegnelser såsom borgerløn, grundsikring, negativ-beskatning og lignende, men som har samme målsætning, er at løse den sociale sikkerhed fra erhvervsarbejdet og knytte den til borgerarbejdet. Det knytter ikke længere det ufravigelige krav om et menneskeværdigt liv sammen med den gennemhullede ret til arbejde, men derimod med borgerstatusen og – engagement. At koble borgerløn til borgerarbejde vil sige at honorere politiske ydelser. Statens befris gennem denne nye fortolkning for den pinlige situation at skulle stå inde for noget, hvis realisering overstiger dens kræfter, nemlig om og om igen at love erhvervsarbejde til alle uden at kunne indfri dette løfte. Med grundfinansiering af borgerarbejdet skaffer den sig derimod en direkte legitimationskilde.

Med borgerarbejdet forfølges tre målsætninger:

- muliggørelse af en lavtlønssektor og dermed bekæmpelse af især langtidsledigheden blandt globaliseringens tabere, de dårligst kvalificerede,
- forebyggelse af almen(indkomst-)fattigdom, muliggørelse af time-out til efteruddannelse, borgerarbejde ect.
- afvikling af fattigdomsbureaukratiet.

Ofte bliver forsvaret for en grundindkomst eller borgerløn forbundet med målsætningen om at befri de fattige fra deres fattigdom. Det er utvivlsomt et vigtigt og ærværdigt mål, men det handler dog – ret beset – snarere om ”krisesyning”:

Ulrich Beck, 1944-

s. 166.

Ligesom kriminalitetsraten må også fattigdomsraten holdes under et vist alarmerings-niveau, for at alt er ”i orden” i samfundet, og for at politikerne kan vise, at de effektivt kan levere varen og stille op til valg. I modsætning hertil fordrer jeg borgerløn, fordi det republikanske ideal om et selvaktivt borgersamfund, der handlekraftigt tager hånd om sine egen anliggender, kun kan muliggøres på denne måde..

Borgerløn skal tilvejebringe forudsætningerne for, at demokratiet kan levendegøres og leves hinsides den fulde beskæftigelse. Borgerløn tilvejebringer det minimum af sikkerhed, der er nødvendigt, for at frihedens usikkerhed kan vendes til noget positivt. Borgerløn muliggør, udvider altså den politiske frihed og udvirker dermed en politisk individualisme og republikanisme, der i det hele taget muliggør en selvbevidst og pragmatisk omgang med de store spørgsmål i det Andet Moderne...

Der er altså to begrundelser for borgerløn, der nøje skal adskilles: for det første en cirkulær selvretfærdiggørelse, der er bestemt ud fra en moral om en almen omsorg, især for langsomme, svage og afvigende; for det andet det politiske samfunds indstiftelse. Det er den materielle forfatning, der således bliver stiftet, og som pragmatisk-politisk indfrier grundlovens løfte om hverdagsdemokrati...